

Provincie Noord-Brabant
College van Gedeputeerde Staten
t.a.v. mw M. van Opzeeland
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Datum: 23 juli 2014

Betreft: Zienswijze bij wijziging reglementen waterschappen
(documentnummers: 3570746, 3570709, 3570702 en 3570611)

Geachte leden van het College van Gedeputeerde Staten,

Met verbazing hebben wij kennis genomen van het voornemen om binnen de waterschapsbesturen van de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel het aantal bestuurszetels voor de categorie bedrijven terug te brengen tot het wettelijk minimum. Hieronder treft u onze zienswijze bij de argumentatie die u aan het voorstel ten grondslag legt en die is opgenomen in het Statenvoorstel PS 45 / 14 A (3570746).

Wijze van verdeling totaal aantal zetels waterschap

Op blz. 2/11 van het Statenvoorstel is vermeld: "De verdeling van de totale bestuurszetels gaat tussen de categorie ingezetenen, welke via vrije verkiezingen worden ingevuld en de geborgde categorieën. Afhankelijk van het aantal zetels voor de geborgde categorieën is het restant aantal zetels voor de categorie ingezetenen." Deze stelling is niet alleen suggestief, maar is ook juridisch niet juist.

De stelling suggereert dat de kandidatuur voor waterschapsbestuurders voor de zogeheten 'geborgde zetels' niet vrij en zorgvuldig is. Dit is in ieder geval voor de categorie bedrijven niet correct. In de *Regeling omtrent de selectie en benoeming van vertegenwoordigers van de categorie Bedrijven in het algemeen bestuur van een waterschap door de Kamer van Koophandel* (13 januari 2014) is, kort gezegd, aangegeven dat *een ieder* die affiniteit heeft met het bedrijfsleven en water zich kandidaat kan stellen om namens de Kamer van Koophandel in het algemeen bestuur van een waterschap plaats te nemen. Middels een zorgvuldige procedure en met behulp van een selectiecommissie worden vervolgens de meest geschikt geachte kandidaten voor deelname aan het waterschapsbestuur namens de categorie bedrijven geselecteerd.

In verhouding tot de vertegenwoordigers voor de categorie ingezetenen is de toetredingsdrempel voor het bestuurslidmaatschap daarmee ten minste net zo laag. Immers, een kandidaat voor een zetel in de categorie ingezetenen moet of eerst op de kieslijst van een politieke partij zien te komen, dan wel een eigen lijst weten te realiseren. Voor beide situaties geldt, net als voor de categorie bedrijven, een selectie criterium. Voor potentiële vertegenwoordigers van de categorie ingezetenen is daarmee de verkiezing dus evenmin volledig vrij.

De stelling dat het aantal zetels dat toekomt aan de categorie ingezetenen bestaat uit het restant van het totaal aantal zetels dat niet is toebedeeld aan de geborgde categorieën is juridisch volledig onjuist. In artikel 13 van de Waterschapswet is vermeld:

1. Het algemeen bestuur bestaat uit een bij reglement vastgesteld aantal leden van ten minste achttien en ten hoogste dertig leden.
2. Voor de bepaling van het aantal vertegenwoordigers van elk van de in artikel 12 bedoelde categorieën wordt in aanmerking genomen de aard en de omvang van het belang of de belangen die de categorie heeft bij de uitoefening van de taken van het waterschap.
3. Het totaal aantal vertegenwoordigers van de in artikel 12, tweede lid, onderdelen b, c en d, bedoelde categorieën bedraagt ten minste zeven en ten hoogste negen, met dien verstande dat het totaal aantal ten hoogste acht is, indien het algemeen bestuur uit achttien leden bestaat.

Uit geen enkel gedeelte van de Waterschapswet blijkt dat eerst het aantal geborgde zetels moet worden bepaald en dat vervolgens het restant, zonder rekening te houden met de aard en omvang van de belangen van alle respectieve categorieën, wordt toegewezen aan de categorie ingezetenen. De aantallen zetels voor alle respectieve categorieën horen volgens de Waterschapswet vastgesteld te worden op basis van de respectieve belangen van de categorie bij de taakuitvoering door het waterschap. In dit verband verwijzen wij graag naar de memorie van toelichting bij de Waterschapswet, waar een en ander nader is uitgewerkt.

Conclusie

De onzorgvuldige en onjuiste (juridische) argumentatie door Provinciale Staten van Noord-Brabant over de wijze van verdeling van het totaal aantal zetels per categorie binnen het waterschapsbestuur tast daarmee de grondslag voor het voorstel (ten dele) aan en doet afbreuk aan de legitimiteit van de besluitvorming.

Gebrek aan legitimiteit en politieke opportuniteit

Blz. 3/11, tweede alinea van het Statenvoorstel vermeldt dat: "Het voornaamste doel van dit Initiatiefvoorstel is het terugbrengen van het aantal geborgde zetels om zodoende meer zetels voor vrije verkiezingen beschikbaar te stellen. De aanpassing van de reglementen dient geregeld te zijn voor de komende waterschapsverkiezingen in maart 2015". Dit uitgangspunt geeft blijk van onvoldoende inzicht van Provinciale Staten in de systematiek van de Waterschapswet.

De verdeling van het aantal zetels per categorie belanghebbenden bij een waterschap is, conform de Waterschapswet, niet geënt op het realiseren van een zo groot mogelijk aantal zetels voor de categorie ingezetenen, maar is gebaseerd op een zorgvuldige bepaling overeenkomstig de respectieve belangen van de verschillende categorieën bij de uitoefening van haar taken door het waterschap. Graag verwijzen wij (wederom) Gedeputeerde en Provinciale Staten van Noord-Brabant naar de memorie van toelichting bij de Waterschapswet waar bovendien nog is aangegeven dat niet alleen financiële belangen maatgevend zijn voor de bepaling van het aantal zetels per categorie.

Conclusie

Het door Provinciale Staten gekozen hoofddoel van haar voorstel is daarmee strijdig met de uitgangspunten van de geldige wet- en regelgeving, waardoor de legitimiteit van het voorstel alsmede de grondslag twijfelachtig is.

Door een koppeling aan te brengen tussen het realiseren van de hoofddoelstelling enerzijds en:

1. dit te willen doen voor de waterschapsverkiezingen van 2015;
2. het totaal aantal zetels voor het gehele waterschapsbestuur ongemoeid te laten, anderzijds,

wordt duidelijk dat Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten zich bij de besluitvorming en implementatie van het voorstel louter laten leiden door motieven van politieke opportuniteit.

Er is immers geen goede reden voor een evaluatie van de Waterschapswet en het daarin neergelegde systeem van waterschapsverkiezingen op provinciaal niveau. Enerzijds omdat de aanpassing van het systeem van verkiezingen is verankerd in een landelijk geldende wet en wijziging van het systeem dientengevolge ook primair thuis hoort op niveau van het Rijk. Anderzijds omdat op Rijksniveau, in gezamenlijk overleg tussen minister en Tweede Kamer, het voornemen is geuit om (eerst) na de waterschapsverkiezingen van 2015 deze te evalueren inclusief de wijze van verdeling van het aantal zetels over de categorieën.

Conclusie

Het louter door motieven van politieke opportuniteit ingegeven voorstel doet afbreuk aan de bevoegdheid van het Rijk om het systeem van de wet waar nodig en/of noodzakelijk te wijzigen en doet daarmee afbreuk aan de legitimiteit.

Bovendien doet het vragen rijzen over de bestuurlijke integriteit van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Brabant nu het op dit moment reeds terugbrengen van het aantal zetels voor de geborgde categorieën in combinatie met het ongewijzigd laten van het totaal aantal zetels binnen het waterschapsbestuur, moeilijk anders kan worden geïnterpreteerd dan als een poging van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Brabant om in de aanloop naar de waterschapsverkiezingen het aantal beschikbare 'posten' voor leden van reguliere politieke partijen te vergroten.

Kiesrecht voor rechtspersonen

Eveneens op blz. 3/11, in de voorlaatste alinea, van het Statenvoorstel wordt door Provinciale Staten het argument gebezigd dat luidt: "Naar mening van Provinciale Staten zijn het voornamelijk de inwoners die de samenstelling van het algemeen bestuur bepalen doordat er een groot aantal zetels beschikbaar is voor verkiezingen. Dat draagt bij aan de transparantie en de herkenbaarheid van het waterschapsbestuur. Juist de inwoners van het gebied hebben een eigen belang bij een goede watervoorziening en leveren daar financieel ook een grote bijdrage aan.

Ook de specifieke belangencategorieën hebben de mogelijkheid een lijst in te dienen en zo via verkiezingen meer zetels in het algemeen bestuur kunnen bemachtigen. Ook al neemt het aantal geborgde zetels af, de geborgde categorieën hebben dus via vrije verkiezingen de mogelijkheid hun positie in het waterschapsbestuur alsnog te versterken." Deze door Provinciale Staten gebezigde argumentatie is van een twijfelachtig niveau. 'Twijfelachtig', aangezien de argumentatie niet alleen bedenkelijk is, maar bovendien hinkt op twee gedachten.

Bedenkelijk is het argument omdat de uitleg van Provinciale Staten dat het voornamelijk de inwoners zijn die belang hebben bij het waterschap (in verband met een goede watervoorziening) en daarvoor een grote financiële bijdrage leveren niet strookt met strekking van de Waterschapswet en de dagelijkse praktijk. Ook anderen dan de inwoners hebben, minstens even grote, belangen bij het waterschap. Denk bijvoorbeeld aan de belangen van (agrarische) bedrijven bij waterveiligheid in relatie tot het borgen van de economische bedrijvigheid, het belang van voldoende beschikbaar water voor (een veelheid van) bedrijven, de waterzuivering, enzovoort. Provinciale Staten lijken aldus het oog voor perspectief te verliezen, zeker ook nu het kostenaandeel voor de categorie ingezetenen bij ons weten weliswaar substantie heeft, maar niet opweegt tegen de meer dan 70% die door de geborgde categorieën bijeen wordt gebracht.

Twijfelachtig is de redenering van Provinciale Staten daar waar zij betoogt dat de geborgde categorieën via vrije verkiezingen de mogelijkheid hebben hun positie in het waterschapsbestuur te versterken. Twijfelachtig omdat zij zich blijkbaar niet realiseert dat rechtspersonen (zijnde (agrarische) bedrijven) in Nederland geen stemrecht hebben, twijfelachtig omdat het geen duidelijke visie weergeeft van de voorkeur van Provinciale Staten over het systeem van verkiezingen voor waterschapsbesturen in relatie tot de borging van relevante bij het waterschap betrokken belangen en twijfelachtig omdat een lijstenstelsel voor de geborgde categorieën niet in overeenstemming is met de uitgangspunten van de Waterschapswet dienaangaande.

Conclusie

De stellingen van Provinciale Staten inzake het belang van inwoners bij het waterschap en de wijze waarop geborgde categorieën rechtstreeks kunnen worden gekozen in het bestuur van een waterschap berusten op onjuiste feiten en onjuiste toepassing van de uitgangspunten van de Waterschapswet. Daarmee doen deze stellingen afbreuk aan de legitimiteit van het Initiatiefvoorstel en doen vraagtekens rijzen ten aanzien van het kennisniveau van Provinciale Staten van Noord-Brabant daar waar het de staatsinrichting aangaat.

Wijziging van de verhouding tussen de geborgde categorieën en de categorie ingezetenen

Op blz. 4/11, onder 1.2, beargumenteert Provinciale Staten dat er sprake is van een wijziging in de verhouding tussen de categorie ingezetenen en de geborgde categorieën die aanpassing van het aantal geborgde zetels rechtvaardigt. Dit argument berust op een onjuiste en onvolledige grondslag.

Provinciale Staten beargumenteren de wijziging louter op grondslag van financiële argumenten inzake de waterschapsbijdragen van de verschillende categorieën. Het vaststellen van de omvang van een categorie geschiedt, blijkens de memorie van toelichting bij de Waterschapswet, echter niet louter en alleen op grond van dergelijke argumenten. Het zich nu door Provinciale Staten wel uitsluitend beperken tot dit argument, staat op gespannen voet met de bedoeling van de wetgever ter zake.

Overigens wordt er nog op gewezen dat bij financiële argumenten niet alleen de omvang van de waterschapsbijdragen een rol speelt, maar zeker ook de economische waarde van de verschillende categorieën. Ook deze is door Provinciale Staten in geen enkel opzicht meegenomen bij haar afwegingen.

Verder is het argument ook onjuist omdat in 2014 het kostenaandeel voor de categorie ingezetenen juist is gedaald. Verhoging van het aantal zetels voor de geborgde categorieën louter op basis van het financiële argument lijkt dan ook eerder de aangewezen weg te zijn.

Conclusie

Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben, in lijn met hetgeen daarover is gesteld in de memorie van toelichting bij de Waterschapswet, onvoldoende gemotiveerd waarom wijziging van de verhouding tussen de geborgde categorieën en de categorie ingezetenen bij de vaststelling van het aantal bestuurszetels gerechtvaardigd is.

Benadering aantal zetels per geborgde categorie

Ook op blz. 5/11, eerste alinea, geeft Provinciale Staten blijk van een onjuiste opvatting over de regeling voor het toekennen van zetels. Daar wordt beargumenteerd: "Er worden 7 zetels verdeeld. Echter iedere belangencategorie moet worden vertegenwoordigd dus iedere categorie krijgt 1 zetel vast en de overige 4 worden berekend op basis van bovenstaande economische waardeverhoudingen".

Feitelijk dient de benadering andersom te zijn: eerst wordt het onderlinge belang per categorie bepaald (waarbij economische waardeverhouding slechts een onderdeel is) en daarna wordt op basis daarvan het aantal zetels bepaald, rekening houdend met het uitgangspunt dat ieder belang ten minste één zetel zou moeten krijgen. Dit verklaart ook waarom het belang natuur (dat in vele gevallen een economische waarde heeft van minder dan één procent) toch nog met één zetel gewaardeerd wordt, in plaats van nul.

Conclusie

Ook hier geeft Provinciale Staten blijk van een onjuiste opbouw van de argumentatie bij het Initiatiefvoorstel en worden als gevolg daarvan verkeerde conclusies getrokken over het aantal zetels per categorie bij de inliggende waterschappen.

Artikel 3- en 4-overleg

In het Initiatiefvoorstel is aangegeven dat het op grond van de artikelen 3 en 4 van de Waterschapswet door Gedeputeerde Staten te voeren overleg met de waterschappen is gebeurd. Zie daartoe de tweede alinea op blz. 7/11.

Artikel 6 Waterschapswet geeft aan dat dit overleg, daar waar het een waterschap betreft dat op het grondgebied van meerdere provincies is gelegen, wordt gevoerd door een commissie uit het midden van de betreffende colleges, tenzij deze colleges besluiten deze toepassing aan één van hen op te dragen.

De NVWB is van mening dat, voor zover het Waterschap Brabantse Delta betreft, het Reglement voor het Waterschap Brabantse Delta 2008 dit overleg niet bij uitsluiting aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant heeft opgedragen, noch dat haar besluiten van Gedeputeerde Staten van Zeeland ter zake bekend zijn.

Uit de stukken blijkt niet dat het verplichte overleg door een commissie van vertegenwoordigers van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Zeeland is gevoerd.

Conclusie

Indien de aannames van de NVWB juist zijn, is het verplichte overleg bij de voorbereiding op de besluitvorming niet in overeenstemming met de wettelijke bepalingen en berust het Initiatiefvoorstel op een onzorgvuldige voorbereiding van de besluitvorming daar waar dit de Tweede wijzigingsverordening Reglement voor het waterschap Brabantse Delta 2008 betreft.

Belang voor categorie bedrijven

“Provinciale Staten vindt dat binnen het dommelgebied het belang van de categorie bedrijven voor een groot deel bestaat uit bescherming tegen overstroming terwijl waterschap De Dommel niet de zorg draagt voor een primaire waterkering”, zo valt te lezen op blz. 8/11, tweede alinea van het Statenvoorstel, waarop Provinciale Staten vervolgens baseert dat het aantal zetels voor de categorie bedrijven met 1 kan worden verminderd.

Provinciale Staten gaat daarbij voorbij aan een ander groot belang dat bedrijven hebben bij een andere taak van het waterschap, de waterzuivering. Ook dit belang dient mee te tellen bij het vaststellen welke belangen een categorie heeft. Met betrekking tot deze categorie wordt bovendien door de categorie bedrijven rechtstreeks bijgedragen aan de inkomsten van het waterschap, hetgeen ten aanzien van de categorie natuur niet kan worden opgemerkt.

Bovendien lijkt de stelling dat er zich geen primaire waterkering binnen het Dommelgebied bevindt, onvoldoende om te kunnen stellen dat bedrijven geen belang hebben bij 'droge voeten' als gevolg van andere wateroverlast die aan het beheer van waterschap De Dommel is toevertrouwd.

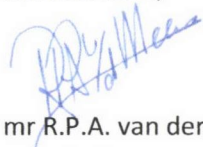
Conclusie

De afname van het aantal toegekende zetels voor de categorie bedrijven binnen het waterschap De Dommel doet geen recht aan de belangen van de bedrijven bij de taakuitoefening door het waterschap op het gebied van waterveiligheid en waterzuivering, mede gezien de financiële bijdragen van de bedrijven aan de taakuitoefening van het waterschap in relatie tot het uitgangspunt belang-betaling-zeggenschap.

Ook overigens zijn er nog verschillende kanttekeningen bij de onderbouwing van het Statenvoorstel te geven. Het spreekt voor zich dat wij, indien wij daartoe door u in de gelegenheid worden gesteld, daarover bereid zijn nader te verklaren.

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening dat het Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten zou sieren het Initiatiefvoorstel en de daarmee gepaard gaande implementatie in te trekken, respectievelijk stop te zetten in de aanloop naar de waterschapsverkiezingen van 2015 en de door hen gewenste discussie over het onderwerp te voeren bij de door de minister toegezegde evaluatie van die verkiezingen.

Met verschuldigde hoogachting,
het bestuur van de NVWB,
namens deze,

mr R.P.A. van der Meer
secretaris

R AANGETEKENDE BRIEF

NL frankering betaald € 7,95

39gr

RECOMMANDÉ

D-A-1

PosiNL

157529 22-07-2014 17:07

NL

Provincie Noord-Brabant
College van Gedeputeerde Staten
t.a.v. mw. M. van Opzeeland
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Ingekomen

23 JUL 2014

Provincie Noord-Brabant